

Український науково-дослідний інститут цивільного захисту

**Аналітичний огляд
стану техногенної та природної
безпеки в Україні за 2018 рік**

Київ 2019

Для підготовки аналітичного огляду про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2018 році використано матеріали, надані:

Міністерством економічного розвитку України
 Міністерством енергетики та вугільної промисловості України
 Міністерство інфраструктури України
 Міністерством з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України
 Міністерством оборони України
 Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства
 Державною авіаційною службою України
 Службою безпеки України
 Державною службою України з безпеки на транспорті
 Державною службою України з надзвичайних ситуацій
 Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів
 Державною службою України з питань праці
 Державною службою геології та надр України
 Державною службою статистики України
 Державним агентством водних ресурсів України
 Державним агентством лісових ресурсів України
 Державним агентством України з управління зоною відчуження
 Державним космічним агентством України
 Державною екологічною інспекцією України
 Державною інспекцією ядерного регулювання України
 Вінницькою, Волинською, Дніпропетровською, Донецькою, Житомирською, Закарпатською, Запорізькою, Івано-Франківською, Київською, Кіровоградською, Луганською, Львівською, Миколаївською, Одеською, Полтавською, Рівненською, Сумською, Тернопільською, Харківською, Херсонською, Хмельницькою, Черкаською, Чернівецькою та Чернігівською обласними державними адміністраціями, Головними управліннями Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській областях та м. Київ.

Відповідальність за зміст і достовірність матеріалів несуть організації, що їх надали.

Матеріали, що включено до Аналітичного огляду, підготували:

Борисова А.С. (5.3), Дишкант О.В. (1.2, 3.4), Євдін О.М. (вступ, 8, 9), Івашина Н.О. (7), Ільїна Н.Є. (1.3, 1.5.2), Калиненко Л.В. (1.3, 1.5.2, 3), Климась Р.В. (1.1,2.4), Коваленко В.В. (9), Ковалишин Б.М. (1.2), Корепанова Н.В. (1.5.3, 1.6), Коробкін В.Ф. (1.2), Кравченко В.С. (1.4, 6), Ліхнівський Р.В. (1.5.1), Матвійчук Д.Я. (1.1, 2.4), Мнрзлікін О.А. (8), Могильниченко В.В. (1.6, 4), Несенюк Л.П. (1.1, 2.4), Овчаренко Б.О. (1.6, 4, 5.1-5.2), Плюта І.М. (2,5, 6), Слущька О.М. (5,3), Слюсар А.А. (5,3, 9), Струтинська В.М. (2), Фомін А.І. (5.1 - 5.2).

Відповідальність за узагальнення та викладення матеріалів несуть автори розділів.

Організація-виконавець з підготовки Аналітичного огляду: Український науково-дослідний інститут цивільного захисту ДСНС України

Керівники підготовки Аналітичного огляду: Євдін О.М.

Редакційно-технічна група: Євдін О.М., Калиненко Л.В., Борисова А.С.

У аналітичному огляді наведено результати аналізу стану техногенної та природної безпеки в Україні у 2018 році та дії органів виконавчої влади і сил цивільного захисту із запобігання виникненню НС та зменшенню їх негативних наслідків, перелік основних заходів із забезпечення цивільного захисту, а також актуальні проблеми у сфері цивільного захисту, шляхи та способи їх вирішення.

Аналітичний огляд рекомендовано до видання рішенням науково-технічної ради УкрНДЦЗ України. Протокол від 25.04.2019 № 5.

ЗМІСТ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ, СКОРОЧЕННЯ, ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАНЬ.....	5
ВСТУП.....	13
1 СТАН ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ.....	16
1.1 Аналіз статистики пожеж.....	16
1.2 Стан безпеки на транспорті.....	30
1.2.1 Стан аварійності на залізничному транспорті.....	30
1.2.2 Стан аварійності на автомобільному транспорті.....	32
1.2.3 Стан аварійності на міському електричному транспорті	39
1.2.4 Авіаційний транспорт.....	43
1.3 Стан радіаційної безпеки.....	48
1.3.1 Стан об'єктів, що використовують в процесі діяльності радіоактивні матеріали, що можуть негативно впливати на життєдіяльність людини.....	48
1.3.2 Безпека поводження з РАВ.....	50
1.3.3 Радіаційно-гігієнічна оцінка стану довкілля	61
1.3.4 Заходи протирадіаційного захисту населення та територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.....	71
1.4 Стан безпеки на хімічно небезпечних об'єктах.....	75
1.5 Стан безпеки в паливно-енергетичному комплексі.....	104
1.5.1 Нафтогазова галузь.....	104
1.5.2 Енергетична галузь	109
1.5.3 Вугільна галузь	125
1.6 Стан безпеки на об'єктах житлового сектору та життєзабезпечення населення.....	134
1.6.1 Водопостачання. Стан водопровідних мереж.	134
1.6.2 Водовідведення. Стан каналізаційних мереж та очисних споруд.....	134
1.6.3 Технічний стан ліфтового обладнання у житлових будинках	136
1.6.4 Стан поводження з твердими побутовими відходами.....	137
2 НЕБЕЗПЕЧНІ ЯВИЩА ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЗМЕНШЕННЯ ЇХ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.....	141
2.1 Загрози метеорологічного характеру.....	141
2.2 Загрози гідрологічного характеру.....	146
2.3 Загрози геологічного характеру.....	150
2.3.1 Зсуви.....	151
2.3.2 Підтоплення.....	157
2.3.3 Карст.....	161
2.3.4 Абразія та переробка берегів водосховищ.....	163
2.3.5 Селеві процеси.....	165
2.3.6 Осідання земної поверхні над гірничими виробками.....	165
2.3.7 Бічна ерозія.....	167
2.3.8 Щодо екологічної ситуації з розробки Хотиславського кар'єру	167
2.4 Стан з пожежами у природних екосистемах.....	167
2.5 Стан безпеки людей на водних об'єктах	176
3 ЗАГРОЗИ МЕДИКО – БІОЛОГІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНОГО ТА ЕПІДЕМІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ.....	182
3.1 Управління у сфері біобезпеки та забезпечення санітарно-епідеміологічного	

благополуччя.....	182
3.2 Стан інфекційної захворюваності.....	183
3.3 Епідемічна ситуація та заходи щодо її стабілізації й попередження спалахів.....	184
3.4 Стан психологічного захисту населення	192
3.5 Епізоотична ситуація	195
3.6 Фітосанітарний стан агроценозів та запобігання надзвичайним ситуаціям у сфері захисту рослин.....	198
3.7 Захист лісів від шкідників і хвороб.....	203
3.8 Здійснення державного санітарного нагляду	203
4 СТАН ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА ТЕРИТОРІЙ ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	206
4.1 Оповіщення та інформування у сфері цивільного захисту.....	206
4.2 Укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту.....	207
4.3 Інженерний захист територій.....	209
4.4 Заходи з евакуації.....	210
4.5 Радіаційний захист населення та територій.....	211
4.6 Хімічний захист населення та територій.....	211
4.7 Медичний захист населення.....	214
5 АНАЛІЗ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА СТАНУ ТРАВМАТИЗМУ	216
5.1 Аналіз надзвичайних ситуацій.....	216
5.2 Аналіз травматизму.....	222
5.2.1 Аналіз виробничого травматизму.....	222
5.2.2 Аналіз невиробничого травматизму.....	225
5.3 Оцінка ризику виникнення надзвичайних ситуацій в регіонах України.....	234
6 ДОНЕЦЬКА ТА ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТІ: ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ. СТАН ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ.....	239
7 СТАН МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	243
8 СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ. НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	258
8.1 Стан професійної підготовки органів і підрозділів ДСНС.....	258
8.2 Наукове забезпечення заходів цивільного захисту.....	267
9 ВИСНОВКИ. ШЛЯХИ, СПОСОБИ ТА ЗАХОДИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ У СФЕРІ ТЕХНОГЕННОЇ ТА ПРИРОДНОЇ БЕЗПЕКИ.....	272